MAMA ZIDITĂ DE VIE

Unui bătrân sărac, care toată viața se hrănise de pe urma îndeletnicirii sale de tăietor de lemne, dar care acum putea din ce în ce mai greu să găsească cele necesare traiului alor săi, i se făcuse lehamite de viață. Într-o zi, ducându-se la oraș să vândă lemnul pe care îl tăiase anevoie, luă funia cu care obișnuia să-și lege povara și o prinse de un copac ca să se spânzure. De cum se urcă în copac, apăru diavolul și-l întrebă:

— Măi, omule, ce-ai de gând?

— Vreau să mă spânzur, veni răspunsul deznădăjduit, căci nu mai pot să car lemne!

— Atunci, zise acela, nu mai căra, dacă nu-ți place.

— Nu se poate, răspunse tăietorul de lemne, căci cine mi-ar mai hrăni nevasta, fata și câinele?

Diavolul râse și zise:

— Dar cine-o s-o facă dacă bătrânul cariu o să zboare-n vânt?

Asta îl făcu pe bătrân să-și vină-n fire și să continue să stea de vorbă cu diavolul, care până la urmă îi făgădui o mare bogăție de aur și argint, dacă se învoia să-i dea ceea ce avea să-l întâmpine în fața casei în seara aia. Tăietorul de lemne se gândi pe loc la bătrânul său câine care, în fiecare seară, când se întorcea ostenit de la pădure sau din oraș, îi ieșea în cale, dând din coadă bucuros. De el credea că se putea cel mai ușor lipsi, dacă ar fi fost să ajungă un om foarte bogat, așa că nu mai stătu mult pe gânduri și-i făgădui diavolului ceea ce îi ceruse.

De astă dată se întoarse acasă sprinten și voios; se grăbea atât cât îi îngăduiau picioarele sale bătrâne și ajunse aproape fără suflare în apropierea colibei. Dar cât de tare se sperie când, încă de departe, își văzu fata, singurul său copil, cum se grăbea spre el. Strigându-l bucuroasă:

— Tată, vino repede să vezi ce minune a făcut bunul Dumnezeu cu noi și cu bordeiul nostru. Paiele de sub capră și inul de pe podea s-au prefăcut în aur.

— Ah, fata mea, ăsta-i un ceas trist pentru noi, răspunse abătut bătrânul.

Dar își veni de îndată în fire ca să nu dezvăluie ceea ce se petrecuse acolo, în pădure, între el și încă cineva, și zise:

— Hai, copilă, să vedem ce minune s-a petrecut.

Intrară astfel în colibă, unde, în cămara strâmtă, începură toți, mama, fata și câinele, doar bătrânul nu, să sară în sus de bucurie.

A doua zi de dimineață, soarele încă nu răsărise, tăietorul de lemne îi zise fetei sale să se îmbrace și să meargă cu el la pădure. Voioasă, fata cuminte îi dădu ascultare, căci nu se gândea, firește, la nimic rău. În pădure însă tatăl o duse la locul în care făcuse învoiala cu diavolul și îi porunci s-aștepte până ce avea să se întoarcă. Fără să se îndoiască de adevărul acestor spuse, fata se așeză pe iarbă și așteptă până se lăsă seara, dar degeaba. În fine, tocmai când era gata să înceapă a plânge deznădăjduită, se ivi Fecioara Maria care o întrebă ce făcea acolo, dacă aștepta pe cineva. Fata îi răspunse că da și că tatăl ei trebuie să vină dintr-o clipă în alta.

—Ah, copila mea, îi zise Maica Domnului, tatăl tău n-o să se mai întoarcă, te-a părăsit pentru totdeauna. În schimbul comorii mari pe care ați primit-o ieri, te-a făgăduit diavolului, care vine să te ia de-aici.

La aceste cuvinte, biata copilă se sperie foarte tare și începu să plângă amarnic. Maica Domnului însă îi dădu curaj, zicându-i:

— Iată, fata mea, fac aici un cerc în jurul tău, din care însă nu trebuie să ieși, orice s-ar întâmpla. După ce-am să plec, iadul o să-și trimită toți diavolii săi de foc, ca să te

sperie și să te amenințe, dar n-au să-ți poată face nimic! Să fii curajoasă, într-un ceas mă întorc la tine!

Cu aceste vorbe, Sfânta se făcu nevăzută și în curând se iviră, sub cele mai înfricoșătoare și hâde chipuri, sute de draci, care băteau în roți de foc, le loveau de cerc sau încercau, cu ghiare murdare și puturoase, s-o apuce pe sărmana copilă, dar văzând că așa ceva nu era cu putință, aruncau în ea cu gunoaie și bale urât mirositoare. Dar toate se spulberau neputincioase în fața cercului curat. După un ceas, Sfânta Fecioară se întoarse așa cum făgăduise și, urlând sălbatic, dracii se ascunseră care încotro, neputând privi strălucirea Sfintei.

Aceasta o luă pe biata fată de mână și o duse într-o grădină minunată, in care se afla o mândrețe de casă. După ce intrară înăuntru, Sfânta îl dărui ca să se joace doi porumbei orbitori, multe cărți sfinte, frumoase, ca să citească și să-nvețe, de asemenea o lumânare. Apoi îi atârnă de gât patru chei, spunându-l:

— Cu aceste chei, copilă dragă, ai voie să deschizi toate ușile și să intri în toate odăile, doar de odaia care se deschide cu cheia de lemn să te ferești.

Fata făgădui să asculte și, după ce Sfânta ei ocrotitoare plecă, deschise una din ușile care îl erau îngăduite. Intrând în odaie, aproape nu putu să înainteze, atât era de fermecată de minunățiile care se înfățișeau alei ochilor ei. Zăbovi o zi, apoi plecă. Maica Domnului îi ieși în cale și o întrebă unde fusese. Fata răspunse:

— Petrecut o zi în rai.

— Nu o zi, îi răspunse Marta, ci un an întreg ai stat înăuntru.

Ziua următoare, fata deschise o a doua ușă și fu și mai fermecată decât ieri de ceea ce vedea. De astă dată nu putu să zăbovească mai mult de un ceas, căci minunăția era prea mare. Ieșind de-acolo, se pomeni din nou cu

Sfânta Fecioară, care o întrebă cum fusese. Ea zise:

— Petrecut un ceas în rai, a cărui frumusețe și minunăție le-au întrecut pe cele de ieri.

La care Sfânta îi spuse:

— Nu un ceas, ci vreme de trei vieți de om ai admirat slava lui Dumnezeu.

A treia zi fata trecu de o a treia ușă, dar din pricina strălucirii care o întâmpină acolo nu-și putu ține ochii deschiși decât un minut, după care, cu ei închiși, se întoarse înapoi, iar când ajunse în odaia ei și Fecioara Maria o întrebă unde fusese. Ea îi răspunse:

—Azi am aruncat doar o privire spre strălucirea cerului, dar a trebuit să mă întorc de îndată, căci mă orbea.

Atunci Marta zâmbi și-i zise:

— Te înșeli, copilă, căci ai petrecut o jumătate de veșnicie în lăcașul Preafericiților.

După ce fusese în toate încăperile îngăduite, fata se împotrivi de câteva ori curiozității care o îmboldea ori de câte ori privea cheia de lemn pe care Maica Domnului i-o dăduse împreună cu celelalte, dar curând se pomeni în fața ușii oprite, ascultă și deschise. Aici o văzu pe Maica Domnului cum îi îngrijea rănile fiului ei, Domnul Cristos. Când Sfânta văzu că fata îi încălcase porunca, îi strigă mânioasă:

— Deschide-te, pământule, și înghite-o pe neascultătoare!

Dar Cristos spuse:

— Nu, să aibă parte de altă pedeapsă ca să-și ispășească greșeala.

După care Maria o luă de mână și o duse într-o peșteră întunecată, în pământ, îi dădu toate felurile de hrană, dar o opri strașnic de a vorbi cu oricine ar fi acela; și asta până când Prea Înalta însăși avea să-i ridice opreliștea.

Fata trăi aici în izolare deplină multă, multă vreme,

nemaivăzând oameni și nemaiauzind nimic de ei. Se întâmplă însă ca feciorul împăratului, împreună cu un mare alai de vânătoare, să străbată odată pustietatea din apropierea peșterii și, gonind după o sălbăticiune săgetată, să ajungă chiar în fața sălașului întunecat al locuitoarei din pădure. De îndată ce îi văzu frumusețea, se apropie mai mult de ea, îi dădu binețe și îi ceru o băutură răcoritoare, cu care ea îl ospătă în chipul cel mai îndatoritor, fără însă să-i răspundă la nici una din întrebările sale.

Întorcându-se acasă, prințul îi povesti tatălui său, împăratul, despre întâlnirea din pădure și dădu glas hotărârii sale nestrămutate de a nu se însura decât cu această preafrumoasă fată din pădure, în ciuda muțeniei ei. Împăratul se împotrivi dorinței feciorului său deoarece voia ca el să se însoare cu o prințesă. Dar prințul nu se lăsă înduplecat, ci o aduse din peșteră pe fecioara mută din pădure și o luă de nevastă. După un an, ea îi născu doi copii frumoși de aur, de care se bucură nespus și bătrânul împărat, așa încât nu mai avu nimic de zis despre căsătoria feciorului său cu o fată de obârșie atât de necunoscută. Deși tot nu se împăca cu gândul că nora lui era mută, îi purta de grijă și puse trei rânduri de străji în fața odăii lehuzei ca nu cumva ei sau dragilor lui nepoței de aur să li se întâmple vreo supărare.

Noaptea însă, când atât mama, cât și îngrijitoarele ei dormeau, se ivi Maica Domnului și luă cu ea un copil. Când îngrijitoarele se treziră și văzură că un pătuț era gol se speriară și se temură foarte tare de mânia împăratului și a prințului. Prinseră de aceea o gâscă, o poleiră cu aur și, de cum se făcu ziuă, alergară cu ea la împărat, mințind că nevasta prințului nu e decât o vrăjitoare cumplită, căci în astă noapte își omorâse unul din copii și îl prefăcuse într-o gâscă. Și ele îi arătară, într-adevăr, gâsca împăratului care se mânie strașnic și se duse pe loc la nora lui în odaie ca

să-i ceară socoteală. Dar degeaba, deoarece nu obținu decât lacrimile pe care sărmana le vărsa pentru pierderea copilului ei.

În noaptea următoare, Fecioara Maria luă și pe celălat copil, iar îngrijitoarele procedară ca în ziua trecută, arătând împăratului, cu aceleași minciuni, o a doua gâscă. Mânios la culme, împăratul alergă la lehuză, puse să fie smulsă din pat și aruncată într-o temniță adâncă, îi adună pe sfetnici spre a o judeca pe aceea care pătase cinstea casei și a spiței sale.

Deoarece însă, amintindu-și de opreliște, mama brutalizată se îndărătnicea să nu vorbească nimic, ci vărsa numai lacrimi amare, spre a-și ușura durerea aprigă, sfetnicii împăratului nu voiră să ia nici o hotărâre în privința ei. În urmă ziseră să se înfățișeze cazul unui număr de trei mănăstiri și, ce vor hotărî acestea, să se aducă la îndeplinire. Zis și făcut. Se trimiseră soli de încredere la trei mănăstiri, care se întoarseră toți cu sentința ca soția prințului să fie zidită de vie. Hotărârea fu dusă la îndeplinire, iar curtea și orașul o uitară curând pe nefericită, în afară de bietul prinț, soțul ei, care se gândea la ea cu mare durere în suflet, căci o iubea mult.

Sărmana mamă însă, care de îndată ce ultima piatră se așeză deasupra capului ei se afla în pragul deznădejdii, primi o dulce mângâiere din partea Maicii Domnului, care îi aduse în temnița întunecată amândoi copiii, sănătoși și bine îngrijiți, îi dădu de-ale gurii, precum și îngăduința de a vorbi din nou. Trei ani lungi petrecu nefericita în temnița îngustă din zid, când prințul, care nu-și mai putea stăpâni dorul de nevasta lui iubită, puse să se dărâme zidul și, spre bucuria lui nespusă, în fața lui se ivi, înfloritoare, mama cu copiii de aur. El îi căzu de gât, iar când o auzi vorbind, mai să-și iasă din fire de încântare. Își duse soția degrabă la împărat care, și el, nu fu mai puțin uimit și bucuros de

minunea nemaipomenită de care avusese parte nevasta fiului său și dragii săi nepoței de aur. Fericita mamă trebui să-și povestească de mai multe ori întreaga viață, care îi mișcă până la lacrimi pe soțul ei și pe înaltul domn bătrân și îl făcu pe loc să-și ceară iertare pentru nedreptatea pe care o săvârșiseră.

De bucurie, împăratul dădu apoi o mare petrecere, după care toți trăiră laolaltă vreme îndelungată, fericiți și mulțumiți. Iar cu timpul, copiii de aur deveniră cel mai falnici tineri.

Brednich/Taloș 2. AT 710 **(Copilul Fecioarei Maria).** KHM 3. Rar și abil încifrat, vădind o surprinzătoare intuiție a relativității percepției duratelor, este aici motivul timpurilor paralele, figurate ternar și progresiv, respectiv regresiv: în odăile raiului, la care accesul eroinei este îngăduit, timpul curge nu doar mai lent decât pe pământ, ci și decelerativ, devenind din ce în ce mai puțin fluid și tinzând, în final, către stagnarea totală (traseul inițiatic duce de la o zi, respectiv un an, la un minut, respectiv o jumătate de veșnicie). Sub titlul *„Fata lemnarului”* și cu mențiunea „Din colecțiunea d-lui Dionisie Miron”, narațiunea a apărut într-o traducere anonimă și nedeclarată în *Columna lui Traian* I (1870), nr. 26, 11 iunie, p. 4.

Textul este reprodus după
Schott Arthur & Schott Albert - *Basme valahe*,
Editura Polirom, 2003.